

SVETA

Cecilija

ČASOPIS ZA DUHOVNU
GLAZBU

GLASILO INSTITUTA ZA
CRKVENU GLAZBU KBF
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Godište LXIII Broj 4
Listopad-Prosinac 1993.
ISSN 002045

UREDNIČKO VIJEĆE:

Ljubomir Galetić, Sebastijan Golenić,
Miroslav Martinjak, Ante Samardžić, Izak
Špralja, Marijan Steiner, Petar Zdravko
Blajić, Mirjam Pandžić, Josip Mioč.

PREDSJEDNIK UREDNIČKOG VIJEĆA:

Dr. Franjo Komarica

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Dr. Đuro Tomašić

TAJNIK I GRAFIČKI UREDNIK:

Josip Korpar (tel. 271-676, 276-082)

LEKTOR:

Dr. Ante Sekulić

IZDAVAČ:

HKD sv. Jeronima (Sv. Ćirila i Metoda)
Trg kralja Tomislava 21
41000 Zagreb

GODIŠNJA PRETPLATA:

Protuvrijednost 8 DEM
Za inozemstvo 30\$
Pojedini broj protuvrijednost: 2 DEM

ŽIRO RAČUN BROJ:

30101-620-16
012103-242-4116225

BROJ I NAZIV DEVIZNOG

RAČUNA:
30101-620-16 Zagrebačka banka
242-40-1010 Zagreb

Časopis izlazi četiri puta godišnje

SURADNJU SLATI NA:

Uredništvo „Sv. Cecilije“
41000 Zagreb, Kaptol 29, pp. 432

RUKOPISI I FOTOGRAFIJE

se ne vraćaju

TISAK:

TIKO, Sv. Ilija

„Sv. Cecilija“ je oslobođena poreza na promet rješenjem Ministarstva prosvjete, kulture i športa Republike Hrvatske od 7. srpnja 1992. godine.

Homilija zagrebačkog nadbiskupa Franje kardinala Kuharića na proslavi blagdana Sv. Cecilije u zagrebačkoj prvostolnici

Draga braćo i sestre!

U poslanici Korinćanima apostol Pavao Crkvu uspoređuje sa zaručnicom. Crkva zaručnica – neka bude čista, jer je njezin zaručnik otajstveni Krist. I od početka Crkve javio se u svijetu poseban stil života, koji je nadahnut samo Kristom i Njegovom Majkom. Bile su to Bogu posvećene djevice, koje su u onom okruženju poganskog svijeta, lascivnoga, hedonističkog, požudnog, svjedočile sasvim novi život. Bile su svjedočanstvo kraljevstva Božjega. Isus je kazao da će djevičanski živjeti oni, koji budu to razumjeli, koji budu to shvatili radi kraljevstva nebeskoga. I zato su djevice u Crkvi bile znak svrhunaravnosti Crkve; one, koje već u sebi nose nadu kraljevstva nebeskoga, koje svojim životom, svojim predanjem neopozivim i nepodijeljenim Isusu Kristu, otajstvenom zaručniku Crkve, svjedoče novi svijet, svijet kraljevstva Božjega i budući svijet, o kojemu Isus reče da se neće ženiti ni udavati, nego da će biti anđeli Božji.

Zato je Crkva štovala osobito djevice mučenice. Dakle, dva svjedočanstva su tu prisutna za Božji svijet, za kraljevstvo Božje, za Isusa Krista raspetoga i uskrsloga: djevičanstvo i mučeništvo. Mučeništvo je položen život za istinu i za djevičanstvo. I sv. Cecilija je doista žrtvovala svoj život i za vlastito djevičanstvo i za svoju vjeru. I bila je štovana u Rimu od najranijih vjekova jer je rimska mučenica. Mučena je oko godine 230. Postoji stara bazilika u Rimu posvećena u čast sv. Cecilije. I u katakombama sv. Kalista također ima niša, u kojoj je umjetnik izradio njezin kip kako leži kao mučenica na desnom boku, sa ranom na vratu, ispruženom rukom i prstima koji označuju Trojstvo i jedinstvo. I zato je ona svojim životom također trajno u Crkvi zapamćena i spominjemo je u I. rimskom kanonu, među inače malobrojnim ženama i djevicama koje se spominju u Kanonu.

Njezino ime tumače latinskom sintagmom *Coeli lilia*, što znači ljiljani neba, jer djevičanstvo u Crkvi simbolizira ljiljan, s neokaljanom, neoskvrnjenu bjelinom, koja ugodno miriše.

Sv. Cecilija je zaštitnica crkvene glazbe na temelju legende, koja kaže, kako su je roditelji zaručili s poganinom Valerijem, te kako je ona kazala Valeriju svoju odluku da je Bogu posvećena i kako je štiti anđeo. Valerije joj reče: „Mogu li ja vidjeti toga anđela?“ Cecilija odgovori: „Možeš ako vjeruješ! Ako vjeruješ u Boga u koga ja vjerujem, ako vjeruješ u Krista kome ja pripadam, moći ćeš vidjeti anđela.“ I tako je, kaže legenda, Valerije uzvjerovao, postao kršćanin. Zatim su Cecilija i Valerijan obratili i Valerijanovog brata Tiburcija. Bili su zajedno mučeni radi vjere. Legenda kaže da je Cecilija u svom srcu pjevala pjesme Kristu dok je trajala svadba i dok su glazbala svirala. Ona je osluškiivala unutarnju glazbu vlastite duše slaveći Boga. Crkvena glazba je zaista izraz vjere, pobožnosti, slavljenja u svim crkvenim prigodama. Crkva pjeva kad zahvaljuje, pjeva kad se raduje velikim radosnim događajima spasenja. Kako je samo raspjevana o Božiću! I Crkva u Hrvata na osobit način – s koliko pjesama, s koliko teologije i srca naša Crkva slavi otajstva utjelovljenja Vječne Riječi i rođenja Sina Božjega! Raspjevana Crkva! Crkva pjeva u korizmi pokorničke pjesme, pjeva kad se kaje, kad se priznaje grešnom, kada želi oprostjenje i pomirenje s Bogom. Crkva pjeva kad slavi Uskrs, događaj vječne pobjede Božje nad smrću, nad grijehom. Crkva pjeva i u žalosnim događajima, pjeva i u svojoj pobožnosti za preminule, pjeva kad ispraćuje tijela pokojnih na počivalište gdje iščekuju uskrsnuće. Dakle, Crkva pjeva.

Poganske religije također su imale glazbene izraze svojih obreda, ali to je bilo skromno, kad se usporedi kako se raspjevala Crkva, i Istoka i Zapada.

A zašto tako Crkva pjeva? Zanimljivo je – koja stvorenja pjevaju? Pjevaju ptice koje lete zrakom, pjeva i čovjek. Ptice ne pjevaju razumski, ne znaju da pjevaju. Njihovu pak pjesmu rado slušamo i često se čudimo, kako te neke ptice pjevice pronalaze razne melodije da bi pjesmom izrazile radost. Čovjek pjeva ne samo razumom, nego i srcem. I zato je pjesma u liturgiji, svetim obredima – pjesma srca. Kaže neki propovjednik o svetoj glazbi: Oduvijek je bilo spojeno u nerazdjeljivost: istinito, dobro, sveto i lijepo. I religija, kao izraz najljepšega i najvećeg u čovjeku, u totalitetu čovjekovu, oduvijek je spajala u jedno: istinito, dobro, sveto i lijepo. I zato nije čudo što je *čovjek* religiozan – očovječen, posegnuo je za kistom, da kistom daje čast Bogu Stvoritelju, posegnuo je za pjesmom, posegnuo je za građevinama, posegnuo je za klesarskim i kiparskim dlijetom i čekićem, a danasve je posegnuo za glazbom. I ako bismo sabrali svu glazbu koja je nadahnuta kršćanskom vjerom, vjerom radosti kojom prihvaćamo radosnu vijest i radosne događaje, onda bismo nalazili vrhunska ostvarenja, u kojima su ljudi, svojim duhom i svojim srcem zaista bili uzdignuti u uzvišenost izraza, pjevajući o susretu s Bogom, o susretu duše s Bogom. Zato su spomenuta djela vrhunska ostvarenja, jer u njima zaista čovjek vjere ulaže puninu svoje ne samo sposobnosti, nego i srca. Ako pak tako čine stvaratelji, onda moraju isto postupati i izvođači. Pjevači nisu nešto izvan Crkve i ne drže neki koncert crkvenoj zajednici. Pjevači su raspjevana Crkva, pjevaju u crkvi. I zato sveta glazba mora biti dostojna svetih čina, svetih događaja, svetoga susreta s Bogom. Ona mora biti dostojanstvena i dostojan čovjekov izraz svojim sadržajem i svojom melodijom, i svojim načinom izvođenja, kako bi doista uzdigla dušu u uzvišenost ljepote, dobrote i istine. I u tome je odgovornost onih koji djela stvaraju i onih koji ih izvode. II. vatikanski sabor želi da Crkva što više pjeva. I zato kaže: "Glazbena je baština Crkve blago neprocjenjive vrijednosti, jer se ističe između ostalih izraza umjetnosti posebno time, što sveto pjevanje, združeno s riječima tvori potrebiti sastavni dio svečane liturgije." (Konstitucija SC br. 112)

Svečana liturgija. Najveći čin, najveće slavlje, najveći događaj života Crkve je Euharistija – misa. I ako nam se Bog očitovao kao ljubav koja spašava, onda nam ju je očitovao na križu, s probodenim srcem. Ali On je svoju ljubav uprisutnio za sva vremena u Euharistiji, sve dok Gospodin ne dođe, do svršetka svijeta.

I zato je misa uvijek živi susret žive Crkve sa živim, uskrsnulim Kristom. Ne razumijemo to, jer je naš mali um kao zapaljena svijećica pred neizmjernim suncem, sličan je umu komarca pred tajnom stvaranja. Ali u tome je srž života Crkve. Tako, da Crkva hodočasnica i koja putuje kroz vjekove, kroz nevolje; kroz noći i dane, kroz zime i ljeta, kroz progone i mirna vremena, uvijek se sabire oko svoga uskrsnulog Gospodina. On je uskrsnuli i vječno

živi, On sabire Crkvu, On je okuplja u ljubavi. Misa je pak svjedočanstvo ljubavi Isusa Krista, Bogočovjeka raspetoga za naše otkupljenje. Zato je misa najraspjevaniji događaj, čin, ali u svijesti je ona susret sa samim Isusom Kristom. Toj našoj liturgiji na zemlji pridružuju se anđeoski korovi u zahvalnosti i ljubavi, pa i mi moramo biti svjesni s kakvom pobožnošću treba pjevati, kako bi doista bila molitva slavljenja, zahvaljivanja i radosti.

Pa neka i ovaj naš susret oko oltara s Isusom Kristom uskrsnulim, u nama koji smo nazočni i u onima koji djeluju, koji na stanoviti način izgrađuju svetu liturgijsku glazbu te je i izvode, neka produbi svijest o tome što znači pjevati slavu Bogu. Sv. Augustin je kazao: "Pjevajte mu novu pjesmu, dobro mu pjevajte. Svaki pojedinac traži kako bi pjevao Bogu. Pjevaj mu, ali nemoj slabo. Ne želi da mu vrijeđamo uši. Braćo, pjevajte dobro! Kad ti kažu za nekog dobrog slušatelja glazbe da mu pjevaš kako bi mu se dopao, bojiš se pjevati bez neke poduke u glazbenom umijeću, jer bi mogao ne biti po ukusu umjetniku. Ono što neupućen u tebi ni ne vidi, umjetnik će pokuditi. Tko onda da Bogu pjeva dobro, kad je On onaj koji prosuđuje pjevača, gleda sve, i kad je on slušalac."

Tako Augustin opominje, kako se nitko ne bi usudio nastupiti s pjesmom, a da se ne pripravi za nju. A Augustin također upozorava da je i Bog slušatelj našeg srca. I zato kaže: "Slavite Gospodina citarom, udarajte mu u psaltir od deset žica, pjevajte mu novu pjesmu. Augustin pripominje: "Novi čovjek, Novi Zavjet, nova pjesma!" Nova pjesma ne pripada starim ljudima. Stari čovjek ne znači po dobi, nego stari neobraćen čovjek. Novi čovjek je obraćenik koji je prihvatio spasenje. I zato kaže: novu pjesmu uče samo po milosti novi ljudi. Iz starosti učini nove, koji već pripadaju Novom Zavjetu, a to je nebesko kraljevstvo. "Za njim čezne sva naša ljubav i pjeva novu pjesmu. Nek život pjeva novu pjesmu, a ne jezik." A pjevati novu pjesmu životom, srcem, to zaista nije pjčv samo jezikom, to je pjčv čovjeka koji je otkupljen i radostan zato što je spašen.

Crkva posjeduje silno bogatstvo pjesama, koje joj je pripremao Duh Sveti u Starom Zavjetu. To su Psalmi, čudesne pjesme, koje su uvijek suvremene i blize čovjeku. Psalmist pjeva kad je čovjek žalostan, kad je progonjen, potlačen; Psalmist pjeva o čovjeku grešnom, o čovjeku koji doživljava Božje milosrđe, oprostjenje, pomirenje, ljubav. Za psalme možemo kazati, da su pjevali sva stanja čovjekove duše i srca; možemo reći: ispjevali su cijelu povijest čovjekova života i ljudskoga roda. Psalmi! – I zato su psalmi bili neprestana pjesma liturgije Staroga Zavjeta i prešli su u liturgiju Novoga Zavjeta.

I zato su redovnici - benediktinci i drugi, pjevajući molitve psalama, slavili Boga u svetom Časoslovu. I nama su pruženi psalmi. Uključeni su također i u liturgiju pa nema mise na kojoj se ne pjeva psalam, na kojoj ne bi bio neki psalam, prilagođen tekstu Novog Zavjeta, ili poslanice ili Evandjelja. Ali, bitno je pjevati pjesmu novu novim srcem. Amen.